

SLOVENSKA.

List 38.

V petek 11. Veljaka travna

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in 1/2, za eno kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odračtuje se 1/2 gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za eno kvatre 2 gold.

Boj na Ogerskim.

(Iz Mor. Nov.)

Kdo bi bil pred enim letom pomislil, da se mora osoda Avstrije na Ogerskim razrešiti! Kdo bi bil na začetku tekočega leta, ko so Madjari pred našo armado bežeči svoje strašno vterjene mesta opuščali, da bi se v pustinah svojega kraljestva poskrili, kdo bi bil takrat rekel, da vkljub vsemu trudenju in prizadevanju naše armade vojska na konec meseca Sušca ne le dokončana ne bode, ampak da se vnovič začeti in celo drugači peljati mora!

Tako slišim marsikteriga govoriti in čuditi se nad novicami, ki k nam iz Ogerskiga prihajajo, med tem ko se zopet drugi na tihoma in glasno vsega veselo, kar se od sreče vstajnikov (Insurgenten) in od nesreč, ki naše vojake zedenejo, pripoveduje. Ta stranka dan na dan derznejše se vzdiguje.

Pokaže se nam zopet kako resničen je pregovor, da komur se sreča smeje, dosti prijateljev ima, nasproti de jih nesreča in reva odganja. O času vzetja Dunajskiga mesta in po razkropljenju madjarskih vojaških trum, kakšno hvalenje in povzdigovanje je bilo avstrijskiga cesarstva in vojašnje njegove, in kako se je vse to premenilo zdaj! Velika množica takratnih hvalivecov je ravno tako lahko odpadla, kakor je popred lahko pristopila!

Ako se ozremo po uzrokih take nestanovitnosti misel jih najdemo, da so nekaj v neznanosti političkih razmer sploh in zlasti v nepopolni znanosti Madjarske moči; nekaj pa v nezadovoljnosti z vlado, kateri se očita, da pozabljuje na svoje obljube se poganja, kolikor je moč, v političko življenje stan reči vpeljati, kakoršen je pred Sušcam bil. Kolikor manj pa človek sam na reč pogledati in od nje obstojno soditi umé, toliko rajši se od ptuje pameti voditi in zavoditi da. Iz tega uzroka vidimo, da stranka Avstrii protivna, ktera ni nikdar pokončana, temuč le nekoliko potlačena bila, zdaj zopet veliko priveržencev dobiva, ker dogodbe v ogerski vojski v svoj prid obračati in razlagati zamore.

Leži za res veliko na tem, da bi jasno v občne političke razmere pogledali in od tod prepričanje zastran prihodnosti naše zadobili, na katerim bi se v sedajni zmešnjavi ustanovili in svoje misli vtolažili.

Prasamo torej: ali je mogoče, da bi se pri teh okoljšinah Ogerska dežela od Avstrije odtergala, in da bi Madjari premagavši tamošne druge narode ustanovili samostalno državo, bodi si tudi republika? Kratko nikar! Kmalu se jim taka moč nasproti postavi, da jim ne bode lahko jo premagati, in če se tudi z rusko pomočjo zgoditi ima. Vem dobro, da vsak, kdor na rusko pomoč pomisli, na veliko sovražstvo sosebno od nemške stranke zadene, ker se mende kot pravijo, to le na škodo naše svobode zgoditi zamore.

Ali to govorjenje je brez podstave, ker bi se tudi terdit moral, da mora Avstrija republika postati, ker je glede Italije v zavezi z Francozi, kar gotovo nihče rekel ne bo. Nasproti pa je Avstrii prijateljstvo z Rusijo neogiblivo potrebno, da svojo veljavo v izhodu obderži, in kdor tedaj z Avstrijo derži, mora tudi tako zunajno zvezo z Rusijo hvali.

liti. Mi Slavjani pričakujemo, da bo iz takiga približevanja Avstrije k Rusii tudi narodnost naša nekoliko moči dobila. Vem sicer, da je navadno kaj takiga grajati in panslavisem imenovati, ali kaj se zato pečamo, če smo si svoje pravice svesti in zraven se na tako očitane že davno navajeni? Nemci se, naj bodo kjer koli po svetu raztreseni, glase k svojim narodu; tako p. imenuje Nemec v Erdelju, v Moldavii, v Valahii in v Ameriki Nemce na Rinu in Mogani svoje brate, in mi Slavjani bi se ne smeli edin k drugim se priznati, in sebe za sorodne imeti?

Avstrii bi gotovo ptuje pomoči potreba ne bilo, ako bi se samo zoper svoje nespokojne braniti imala; ali Avstrija se ne bojuje samo s svojimi nespokojneži, ampak na Laškim z večim delam cele Italije, podpirane naverh s protivno politiko Angležov in Francozov, na Ogerskim pa tudi s Poljaki, kateri mislijo, da jim po razdjanju Avstrije ložeje bode postaviti svoje staro kraljestvo, k njim je se pristopila stranka republikanska, ker se te nove deržave na republikanskih podstavah napraviti imajo, kar bi po tem pomagalo vpeljanju republik po celi Evropi.

Vstaja Madjarov je torej dvema vodilama nasprotna, katerih se vladarji deržati hočejo, namreč: da bi se vsaka deržava v svoji celosti ohranila, in da bi se v notrajnim vravnanju republik pot ne dala; iz tega pride, da bojevalci na Ogerskim od nobene vlade pomoči ne dobe, nasproti pa jo Avstrija povsod lahko dobi.

Republikani pak sosebno nas Slavjane dolže, da svobode ne ljubimo, ker Avstrijo in s tem po njih mislih tudi absolutno moč podpiramo. — Lahko za res je na to krivo dolženje odgovor dati: Ako Avstrijo podpiramo, ne storimo za to, da bi se neomejena moč vladarja in dozdajna neenakost pravic posameznih ljudi in narodov obderžala, ampak za to, ker bi pogubi Avstrije, ktera se pa brez velikih evropskih vojsk raztergati ne more, tudi svojo lastno pogubo vidimo. Denimo, da bi Lahi k laški edinstvi, in Nemci k nemški, kateri pa še niste napravljene, prišli in pristopili, Madjari pa samostalno državo si osnovali; ali bi mi Slavjani hladnokervno gledali, da nas od ene strani Nemci in od druge Madjari v jarem vprežejo? (Kaj bi sosebno nas Slovence pričakovalo, ki smo tako rekoč na bregu jadranskiga morja, za katero bi se Lahi, Nemci in drugi tergali? Vred.)

Dokler ljubezen do narodnosti in do svobode v naših srcih tli in se vsakimu narodu v čast pripisuje, če svojo samostojnost ohrani, ne bomo nikdar k tem privolili, da bi bili od kteriga si bodi podveržerni, in ako bi se nesreča pripetila, bi se mogli k močnim sorodnikom obrniti, kar bi pa gotovo velike vojske obudilo!

Tode nam ni zadosti, da se Avstrija kakoršna si bodi, ohrani, temuč tirjamo, da bi svobodna bila, in pravice političke in narodne, ktere za se želimo, tudi drugim vsigdar privošimo; kar se od Nemcov, zlasti pa od Madjarov nikakor reči ne more, če prav se za svobodoljubne narode razglašujejo.

V Štajarskim Graca 29. Aprila.

D. K.

Nizja ali ljudska učivnica.

Učivnica je naj močnejši in najboljši podlaga ali fundament narodne izobraženosti, prosvete (Aufklärung) in prave narodne sreče. Brez učivnic ja ni nauka, brez nauka ni znanja, brez znanja ni prosvete in izobraženosti, in brez tih ni srečnega naroda, ni narodu srečne, slavne budočnosti (prihodnosti). Le samo prosveten in izobražen narod mora postati velik in glasovit, slaven in prav srečen. Nizje ali ljudske učivnice so toraj zelo važne in imenitne: otrok mlado serce je rahlo, kot vosek, kterega se vse lahko in hitro poprime, dobro in slabo, — umno in neumno; človek le samo to zna, kar se nauči, česar se je fantiček naučil in navadil, tega tudi mož pozabil in zapustil ne bo. Dobro, v pravim duhu osnovane učivnice so taj naj dražji blago, nar večji zaklad vsake sosesčine ali srenje, in kdor ji take napravi ali pripomaga, je nje naj zvestejši prijatelj, nar večji dobrotnik.

Posebno potrebne se pa prikazujejo učivnice v sedajnim času; nove postave tirjajo neogiblivo večji omiko in podučenje ljudstva po deželi; da bo kmet svoje nove dolžnosti kot deržavljan nove deržave, kot pripraven ud nove svobodne občine, kot dovoljno omikan volivec z poljno zavestjo, kako važno delo da opravlja, izpolnovati zamogel. Lepo se to tudi pove v osnovu temeljnih pravil očitnega podučovanja v Avstriji s timi besedami: „V osnovu očitnega podučovanja prvi in najznameniti deli zavčinjavajo ljudske učivnice; tim je nalog, predavati in učiti v potrebnoj meri one znanosti in sposobnosti, ktere v prihodno pri nobenomu deržavljanu menkati ne smejo. Kje vse ljudstvo na vdelnitvo v zakonodavstvu pravo ima, tam ne velja se plašiti se takih žertov in naporov, kateri so potrebni da se vsim okolicam zadosti, in podaja tisti nauk, brez kteriga bi se tisto pravo v golo protoslovje spreobrnilo.“

Pa malo kdo je dosihmal maral za to reč, malo kdo je priznal preveliko in neprecenjeno vrednost dobro osnovanih ljudskih sol glede prosvete našega naroda. Absolutizem je se deržal svojega načela: „Glupost ali neumnost je ložej deržati na uzdi;“ aristokracija je mislila, da se samo na njej more vtemeljiti sreča in slava naroda in domovina: „misera plebs contribuens, optima flens, pessima ridens;“ — birokracija je vidila spasenje in blagostanje le v nemškem pisarenju, v nemških izkazih, in nemških višerjih.

Alj bodi Bogu večna hvala! absolutizem je srušen, aristokraciji je žila nasekana, in Bog bo dal, da se bomo tudi nemške birokracije očistili in rešili. Upati torej hočemo in smemo boljši čas za učivnice, za prosveto, za slavo našo; hočemo in smemo upati pomnoženje učivnic, razširjenje njihovega naučnega, dosada resnično siromaškega predmeta; hočemo in smemo upati višje izobraženje učiteljev, poboljšanje in povišanje njih plače itd. Vse to so pripomočki k povzdigi učivnic in prosvete; pa vendar ne bojo nič ali clo malo pomagali; — slovenske učivnice ne bojo donesle obila in pričakan sad; ako ostanejo — nemške.

Na temelju narodnosti se imajo naše učivnice zidati: „šole v slovenskih krajih morajo biti slovenske“. Imeniten v tim ob-

ziru je sostavk v Deutsche Vierteljahrsschrift 1841 zvezek prvi str. 126—149; — „Unser Unterrichtswesen im Verhältniss zur Nationalität“ med drugim veli: „Und so hat dann die Erziehung, als einer der wichtigsten und wirksamsten Hebel im Leben eines Volkes von jeher die doppelte Aufgabe gehabt: nicht nur zur Erhaltung und naturgemässen weitem Entwicklung der nationalen Eigenthümlichkeit des National-Charakters das ihrige beizutragen, sondern auch das Nationalgefühl, die Vaterlandsliebe anzuregen und zu beleben. — Die Forderung an die Schule lautet also: dass sie eine freie Entwicklung des volksthümlichen Charakters nicht hindere, sondern durch jedes in ihrem Bereiche liegende Mittel fördere und unterstütze. — Es sind vier Hauptpunkte, welche die Schule für ihre Aufgabe zu beachten hat: es ist das Christenthum, als Unterlage des Ganzen, und als belebende Kraft; — es ist die Muttersprache mit ihrer Literatur, — es ist die Geschichte und Geographie, und endlich das Turnen.“ Kar že Petronius toži: „Ideo ego existimo juvenes nostros in scholis stultissimos fieri, quod nihil eorum, quae in usu habemus, aut audiunt aut vident,“ tudi naše učivnice zadene. Pri nas so bli naj višji in višji šolski ogledi terdi Nemci ali ponemčeni Slavjani; naše bukve so ble spisane od ptujcov, v ptujem jeziku, za ptuje narode, v ptujih interesih; naši učitelji od slovensčine in od slovenskega naroda niso nič slišali, niso se nič učili. Za tega del so slovenski otroci le slabo napredovali, zato kmeti do šole le malo serca imeli, zato je pa naš sicer bistroumni narod v izobraženju in prosveti, v sreči in slavi zadostal za drugimi evropejski narodi: hinc illae lacrimae! —

Da pa dobimo učivnice v narodnim duhu napravljene je nam treba šolskega svetovavstva.

Že je skupščina učiteljev in katehetov v Ptuj, — že je odbor slovenskega društva v Ljubljani sklenil zastran tega prošnjo visokemu ministerstvu nauka podati; že so mnogi rodoljubi iz raznih krajev v časopisih svoj glas vzdignili za ravno to napravo; alj vsa ta reč je se osodi prepustila, je v žalostnih dogodbah zaspala. Škoda, škoda! da je glas slovenskega naroda tako mnogokrat in tako jednodušno oznanjen, le ostal glas spijočiga v puščavi! — Vender le ne smemo obupati, ne smemo utihniti: zakaj brez šolskega svetovavstva smo ribe brez vode, vse ostane pri starim.

K temu svetovavstvu se naj izvolijo taki moži, ki so nalušeni prijatli slovenske narodnosti, ki stan slovenskiga naroda, njegove potrebe ino misli, njegov značaj (Charakter) popolnoma poznajo, posebno praktično skušani moži, kateri so v šolah, ne v pisarnicah svoje skušnje si prilastili, pa tudi drugi moži, znani prijatelji šol, obdani z zavupanjem naroda, če tudi niso ravno učeniki. —

Vravnanje šol je po dani ustavi deželnim zboram pripuščeno; ker so pa Slovenci na Štajerskim in Koroškim v majnšini, ker so mesta in veči kraji skoz in skoz ponemčani, ker se je bati, da bojo kmeti ravno tako nesrečno, kakor vecidel lani, volili, od deželnih zborov za Slovence, ni nič dobrega pričakovati,

Za to se ima za vse slovenske dezele eno šolsko svetovavstvo ustrojiti, da naj napravi saj glavne pravila (Grundriss) za osnovanje javnega podučovanja za vse Slovence, in da deželni zbor samo izpeljanje specialnih naprav po deželskih potrebah in okoljšinah prevzeme.

To šolsko svetovavstvo naj tudi presodi, ktere bukve, in kako bi se mogle za nar boljši kup za vse slovenske šole napraviti, potem tudi, kako bi se izobraženje in prosveta učiteljev povišati, in jih plača in reven stan poboljšati dal.

Vsi Slovenci so otroci jedne majke, jednega jezika, jednih potreb, blizo na enaki stopnji izobraženja in prosvete. — Slovenci so jeden narod, zakaj bi se jim ne podelilo jedno šolsko svetovavstvo, ki se po tem deržavi mnogo stroškov prihrani? Alj kje je tista srečna ura, dragi Slovenci, ki bomo tudi mi Slovenci to imeli, kar Nemci, Čehi, Moravčani, Rusini že imajo! Kolo časa se hitro verti; drugi narodi napredujejo, mi stojimo — mi zadostajamo! Kam bomo prišli, ako se ne zdramimo, in obilnega dela ne lotimo? — Propadli bomo v železni jarm ptujih narodov: ptujcu bomo robovali! —

Za tega voljo je nam Slovincam do tiste dobe, ki bomo dobili svojo šolsko svetovavstvo, neobhodno potrebno:

1. Da se spoštujejo in spolnujejo zastran učivnic dane in dosihmal veljavne postave; „nižje učivnice po slovenskih krajih imajo biti slovenske,“ to zapovedo deželske in duhovne postave. —

Prej so rodoljubi in prijatelji slovenske mladine žalovali, da ni blo zadobiti slovenskih bukev; alj sedaj jih imamo zadosti in po prav dobrim kupu; posebno dober kup so v Terstu, na primer: „Abecednica“ (Namenbüchlein) 2 kr., „mali katekizem“ 2 kr., „Pripovedi“ (Erzählungen) 6 kr. „Veči katekizem“ 6 kr. „Mali računar“ (kleines) 6 kr., „veči računar“ (grösseres Rechenbuch) 10 kr. „Lesebuch für die II. Klasse der Landschulen“ 12 kr. „Evangeli in episteljne celiga leta“ 16 kr.; vse bukve so terdo vezane, na belim papirju in v novim pravopisu natisnjene! — Potrebno je

2. da gg. duhovniki in učitelji naj veči skerb obernejo na nedeljske šole. Pred nekterimi letmi so gg. duhovniki in učitelji na doljnim Štajerskim se z vso močjo poprijeli tega dela, in so osnovali nedeljske šole prav v slovenskim duhu: in že se vidi dober in stoteri sad; vse zna brati, pisati, rajtati, peti, vse bolj in bolj se razširja umno kmetovavstvo, vinoreja, bčelarstvo, sadjoreja itd. Kakšno veselje! Kakšen časni in večni dobiček! Tudi na Koroškim je gosp. Škerjane v dolni Kapli bil oznanil slovensko nedeljsko šolo; in zbralo se je fantov in deklet silo veliko; vsi hodijo s velikim veseljem v to šolo, in v potrebnih in lepih naukih krasno napredujejo. Slava takej modri mladini! slava in hvala iskrenemu prijatlu naroda gospodu kaplanu Škerjancu! Slovenski duhovniki! mili brati! pojte, pokusite in storite enako!! — Za nedeljske šole so najbolj pripravne bukve: „Anže in Nežica“, spisane od najviš. milost. knezoškofa Antona Slomšeka; potem „Drobtince“, „Čujte, kaj žganje dela“, „Zdravo telo nar boljši blago“, „Novice“, „Vedež“, „Kmetiška kemija“, „Vertnar“, „Zgodna danica“, „slovenska gerlica“ itd.

3. Potrebno je, da se s gosp. učitelji pred novim šolskim letom 1850 skušnja napravi in se previdi, ali dro vsaki učitelj na slovenskim kraju saj po slovensko brati, pisati, rajtati zna. Zakaj je jih učiteljev na slovenskim, ki so terdi Nemci, ali pa rojeni Slovenci, ki se slovenske slovniče sramujejo in boje; pa tudi niso vredni, da jedo slovenski kruh. Naj bode še enkrat rečeno: deržavne in duhovne postave zapovejo, da morajo biti na slovenskim šole slovenske; zakaj se dajo postave, ne, da se z nogami teptajo, ampak, da se spolnujejo od vsih, ktere zadenejo, naj bojo podložni ali predpostavljani. Gorje nam vsim, ako nadvlada brezpostavnost! — Učivnica je naše zavupanje!

Čas je nov; nov, bolj izobražen naj bode tudi slov. narod. Zato dragi slovenski rodoljubi! pomagajmo z zjedinjeno močjo, da dobimo dobre, v pravim narodnim duhu osnovane učivnice! Popravimo, kar je dosihmal blo škodlivega in slabega; storimo hitro, kar se odložiti brez škode ne da; — za šolsko svetovavstvo prosimo pa pričakujemo z terdnim

zavupanjem, da je pravičen Bog vselej dal in bode dal pravici svojo moč!

Celovec 6. Maja 1849.

And. Einspieler.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

V Ljubljani 10. t. m. Danas je bila po večkratnim odlogu seja sodbe prisežnih v tiskarni pravdi med Bernbacherjem in Jesenko-tam, ki je od pol desetih do dveh popoldne terpela. Rzsodba prisežnih je bila: kriv, zoper pisavca in zoper podpisavca natisnjene niga sostavka. Tožba se je opirala na §. 14. dozrajne tiskarne postave. —

* Če verjamemo besedam g. A. Reša, ktere v svojim sostavku: „Gospodu ☺ in njegovim pomagavcam“ v zadnjih Novicah izusti, je v Ljubljanskih normalnih šolah svobodi, se tega ali uniga nauka poprijeti, si nauk izbirati (Lernfreiheit) popolna veljavnost dana. G. Reš pravi namreč, de se v Ljubljanskih normalnih šolah 1. in 2. klasa znajdejo nekteri učenci, ki samo krajnski, nekteri pa, ki samo nemški jezik znajo. Od drugih se nam nič ne pove. Jasno je, kakor beli dan, de tisti, ki nič nemškiga ne znajo, tudi po nemško razlagane sv. vere nič razumeli ne morejo*), in nasproti. In vendar nam pove g. Reš, de se je v Ljubljani pri začetku zdanjiga šolskiga leta prepuščilo prosti volji učencov perviga in družiga klasa, v katerim jeziku se hočejo katolske vere učiti. Zatorej veljá tukej Lernfreiheit, quod erat demonstrandum. —

(-e-) V Černi 4. V. T. Pretekle desetletja so bile doba stavlenja spominkov; ker ljudje niso imeli se s čem drugim pečati, ko dela svojih prednikov hvaliti in pri svojiga serca praznosti v daljni spomin obrezane kamne staviti. Zdaj pa je doba družtev, skupšin in sploh vzajemniga posvetovanja; in več ko se družbniki pogovarjajo, manj kaj opravijo, ker se eden na drugiga naslanja; in dokler se pogovarjamo zastran reči, ki še le v davni prihodnosti se ustanoviti zamorejo, sovražnik nam nezacelivne rane seka. Le ko se sčasoma zvedri, perčakujemo stanovno jasno vreme; zele, ki v zakurjeni izbi prenašlo zrasede, ni krepko; zato, Slovenci! na en mah drevo ravno tako malo se podere, kot na dan zrasede.

Komaj nam je bla leta 1848 enakopravnost narodov zagotovljena, in potem raba našiga jezika pri vsih opravkih perpuščena, hitro smo slišali, leta 1848—1849 so šole na Slovenskim z vsem poslovenjene. Terdno smo se tedaj nadjali gotoviga in naglega vpeljanja slovenskih potrebnih knjig v učilnicah, ker je nam blo obljubleno. Pa leto 1849 se končanju bližuje, in mi obljubljenih slovenskih bukev še vedno čakamo, (uk pa brez bukev ni preroben ne v veroznanstvu tud ne v drugih predmetih). Že davno, kar je neki g. učitelj Ptujске okolice v Sloveniji vprašal, katerih knjig hočemo v šolah rabiti, pa dosihmal, kar mi je znano, še ni dobil odgovorne besedice. Če so v Terstu izdane bukve rabljive, boljše od družih, kakor jih je Slovenija l. 1848, list 41. priporočevala, zakaj jih nam šolnikam ne razpošlete? Mar mora vsak učitelj posebej v Terst po nje pisati? mar mora vsaka okolica posebniga človeka v Terst poslati, da jih pripravi? Je gorečnost za Sloveščino vender ko v besedi, v peresi in na papirju?

Dajte nam bukev in ne posvetujte toljko, ker se tud vsi učitelji teh zbiralš vdeležiti ne zamorejo. Dajte nam tud dobro izučene za slovensino vnete učenike, katerim ne bo treba se zmiraj posvetovati, namest v šolah delati. (G. dopisatelj premalo ceni veliko moč vkupnigo posvetovanja! Vred.) Dajte nam rabljivih bukev, in mi šolniki vaših skupšin, družtev, in kakoršne koli va-

*) Se ve, de s takim vravnanjem se nič ne vsadi, in de je torej tudi zastoja, pozneje perlivati.

še zbiralše imena imajo, prav lahko pogrešamo. Več ko se govori, manj se dela; saj to resnico pri zborih Nemcov, od nas tako zaničevanih, poterjeno vidimo. — Zato Slovenci! pazite, varujte se, da Nemcam ne bote se vpodobili alj celo enaki postali, namreč v posvetovanju, roke bi pa v aržetih greli, alj clo z napčnim reči se pečali. Ena reč se mora storiti, druga ne opustiti.

Ravno tako mislim, de je z izpeljanjem slovensine v pisarnice in vseučiliše od kteriga se govoriti sliši. Poprimite se dela urno, in pripravite pot novimu slovenskimu življenju.

Hervaska in slavonska dežela.

* Ministerski Dunajski časopisi razglasijo, de ni Jelačić ban nikoli takiga spisa svitlimu cesarju poslal, kakorsniga Beogradske Novine prineso (glej poslednjo Slov.)

V Zagrebu 7. t. m. Iznemada je snoči prišla vesela novica iz Oseka, de se je naš svetli ban napotil v Zagreb, in de bo za kako uro že tukej. Ta glas se je raznesel po mestu z bliskovo naglostjo. Tukajsna narodna straža v enolični obleki, vojaška posadka, g. škof Šrott, gg. kanoniki, in vse druge mesta in vojniške oblasti z mesčani vred so čakali diko našo od jutra do poldne. Ko okoli pol 1 ure topovi zagrome, zvonovi zazvone, in naš svetli ban čez dolgih 9 mescov med nas pride. Sprijetje je bilo serčno in radostno, solze veselja so polile marsiktero lice. V večer je bilo mesto razsvetljeno; ali dež, ki je od poldne do pozne noči lil, je nekoliko vključoval razsvetljenju. (N. d. h. sl.)

Agramer Zeitung pove, de je Jelačić drugi dan gosposke sprijemal, in jim je svoje prepričanje razodel, kako dober de je hervasko-slavonski narod, in se je pritožil, de so časopisi drugači od njega govorili; on de je še vedno vnet za kralja in za celotno cesarstvo. Potleji je bil pri seji banskiga svetovavstva, v kteri so se gotovo čez važne reči pogovarjali. — 9. t. m. je imel ban zopet oditi.

Armada Jelačica bana pride 7. in 8. t. m. v Osek; koliko de jih je, se na tanjko ne ve; to je pa gotovo, de je razun lovcov čisto slavjanska armada. Generalmajor Ottinger je z 2 brigadama konjikov pri tem oddelku. 4., 5. in 6. kompanija 5. brodskiga graničarskiga bataljona gredo tudi v Osek; ravno tako se naglo poda 3. bataljon princ Leopoldov čez Djakovor v tisto mero.

(Allg. Ztg.)

Austrijanska dežela.

Čez sklep svitliga cesarja, po kterim viksi vodstvo cele armade sam prevzame, pravi med drugim Lloyd:

Ko se je oddelik cesarske armade povelju Dunajskiga ministerija zoperstavil, rekoč, de je ogerskimu ministeriju podveržen, je bila polna oblast Vidišgreu izročena in v resnici se je nekaj vojakov pod cesarsko bandero vernilo; če pa sam cesar vodstvo prevzame, se upati sme, de jih toliko več nazaj pride. Slišimo, de misli cesar sam k armadi iti. —

Dunaj 6. t. m. Na nagovor občinskiga odborstva je odgovoril cesar naslednje:

„Zveste in domorodne misli, které Mi v imenu mesčanov Mojiga stolniga mesta razodenete, so Moje serce razveselile. — Pri okoljšinah boja, kteri žali Bog na Ogorskim še terpi, sim sklenil, se blizo boriša podati. Serce me žene, de s Svojimi narodi srečo in nesrečo delim. Sim tedej sedež Svoj v poglavitnim mestu cesarstva postavil, v mestu, ki mi je kot rojstno mesto toliko bolj pri sercu.

Res so okoljšine resne, tode vsa moč se bo napela, de se vterdi velikost in čast domovine, in de se za vekomej jez postavi prizadetju tiste stranke, ki cesarstvo pokončati želi. Zupam v pomoč božjo in na terdno podporo vseh Svojih zvestih in dobromislečih deržavljanov. Prinesite stolnimu gradu Moje prijazno cesarsko pozdravljenje.

Dunaj 7. t. m. General topništva Velden je bil nekoliko časa na Dunaju, de se je pogovoril z generalam Bergam, ruskim pooblastencam zastran vojskovanja. Vojska se zopet prične, kakor hitro ruska pomoč na ogerske tla pride. Cesar Nikolaj plačuje in oskerbljuje sam svoje vojake. Potrebno žito in klavna živina se dopelje iz Poljskiga. —

Dunaj 7. t. m. Hervasko-slavonski poslanci so bili včeri pred cesarjem in so ga prosili:

De bi se jim lastno, narvikši deželno opravišstvo podelilo; de bi se narodni jezik za edino uradni jezik spoznal; de bi se sklepi deželniga zbora zastran vojaške meje poterdili; de bi se zveza s serbsko vojvodino izrekla; de bi se dalmatinski poslanci na prvi hervaski zbor poklicali in de bi se vtelesnjnje Medjumurja poterdilo.

Svitli cesar jim je odgovoril po nemško naslednje:

„Veseli me, poslance hervasko-slavonskiga naroda pred Svojim prestolom sprijeti, naroda, kteri je vsigdar živo vnetost za svojo narodnost in za domorodne naprave s neganljivo vdanostjo in zvestobo za dedinsko vladarsko hišo zedinili znal.

V veliko tolažbo mi je, tu spoznati, v kako obilni meri si je Vaš narod skupej z Vašim vitežkim banam tudi v narnoviši dobi zasluge za ohranjenje celotne deržave in za cesarsko rodovino zadobil. V tem spoznanju leži tudi poroštvo, de je Mojimu sercu resnična potreba, od deželniga zbora predložene želje tega zvestiga naroda izpolniti, kolikor se z zadevami vkupniga cesarstva zediniti dajo, in kakor hitro leto sedajne težavne okolšine pripuste.

Prinesite Svojim rojakam Moje pozdravljenje in zagotovite jih Moje dobroželnosti. Zanesem se, de bo Vaš narod tudi za naprej na poti zvestobe in vdanosti ostal. (Po hervasko.) Živijo věrni narod hervatsko-slavonski!

Česka dežela.

Deržavni opravnik (prokurator) je dobil od ministerstva pravice ukaz, de naj pusti tožbo, ktero je bil začel zoper gg. Hoholouška, Vavra in druge vrednike zavoljo Turinskiga razglosa na Slavjane, kteriga so bili v svojih novinah ponatisnili.

Pripoveduje se, de se bo poklical v Holomuc zbor vladarjev, in iz Holomuca pišejo, de se tam mende pričakujeta v kratkim ruski car in pruski kralj. (N. N.)

Narodni Noviny, narizverstniši česki časopis, se pritožijo, de se je jela po Pragi neka enaka ljubezen do vseh narodov razglasovati, ter med drugim naslednje opomnijo:

Nihče ne bo tajil, de bi dobro bilo, če bi vsi narodi med sabo po bratovsko živeli, si vzajemno pomagali, ne pa krivice delali.

In keršanska vera to zares tudi od nas tirja. To bi bilo življenje polno blagoslova na sveti — ali se mar ta nauk izpolnuje? ali je misliti, de se bo kedaj izpolnoval? Ali ne vidimo vedno, kako en narod drugiga žali? Ali nam ne perti leto od Nemcov in od Madjarov? V stiskah res se nam obeta bratovšina in enakopravnost, ali kje pa se je nam le toličkajn v djanju deržala? Tudi Madjari razglasujejo zdaj, ko bi jim pomoči naše treba bilo, bratinstvo in svobodo Slavjanam in vsem narodam, ali pri vsem tem dajajo zopet Slovake obesati kakor popred. In nemški demokrati, ki so zdaj ljubezen sama do Čehov, ali se niso veselili in ukali po bombardiranju Prage? Reko taki zvitli gospodje po navadi, de bise narodi sami dobro med sabo poravnali, ko bi le kraljev in vladarjev ne bilo, kteri jih skupej dražijo. Alj zgodovina sveta nam nasprotno kaže. Rimska republika je bila narveči tlačivnica vseh okoli prebivajočih narodov. Kralji se pošluzijo narodniga sovražtva med narodi dostikrat, ali sovražtvo ostane tudi brez kraljev. Kar nas vtiče, smo prepričani, de jezeroletna nepravličnost Nemcov in Madjarov do nas ne neha, če tudi Nemčija in Madjaria re-

publiki postanete, in ravno nasproti mislimo, de pi kot republiki še lakomniši, po gospodarstvu bili.

Edino veljavno sredstvo zoper to zatiranje je, če se več slabših narodov med sabo zedini in eden drugimu pomoč obljubi, in tako zamorejo doseči stan pravice, v kterim se reče: jez gospod, ti gospod.

Mi torej ne vidimo otebe v drugim, kakor v zavezi z drugimi manjšimi slavjanskimi narodi: to je s Serbi, s Hervati, s Slovenci, s Slovaki, z Moravo, s Rusini, s Poljaki, kteri bodo po tolikih skušnjah gotovo enkrat se zavedli. Zato smo se zmiram živo poganjali za obderzanje Austrije kot naše naravne zveze, in se ne damo v tem motiti ne od sedajne vlade, ki nam od ustave dvomiti priložnost daje, ne od naših prenapetih ljudi, ne od podkopovanja nekterih prijatlov Frankfurta in Kosuta. Pred ali poznej mora vendar postati Austrija združene dežele slavjanske, in narodi, ki bodo v tem družtvu ostali hotli, bodo enako deležni naših postav in naše sreče, ktere nam ne odidejo, naj se od mnogih strani tudi nebo nad nami trese. Nevrudljivost slavjanska in naša poštena demokracija, ktera nikomur ne jemlje, temuče je pravična v vsem, mora vendar premagati.

Zadnji Lloyd pove, de je bil 7. t. m. v Pragi majhen nemir, ki se je pa koj vlegel. Vzrok je bil, de sta dva z orožjem previdjena ptujca zaperta bila. —

Moravia in Silezia.

Beogradskim Serbskim novinam se piše iz Holomuca (17. Aprila): Pred učeranjem so imeli ministri zbor, v kterim je Kraus nazaj vzel besedo, to je, odstopi od pomirenja z Madjari, in na to so ministri prosili Stadion, de naj ministerij zopet prevzame. On je odgovoril, de hoče rad prijeti in se truditi, de se Austrija od pogube otme. Tega moza ni treba soditi po tem, kakor ljudje navadno od njega govore, ki ga od blizo ne poznajo. Se mora soditi po delih. So stranke, ki s rokami in nogami delajo, de nas v poprejšno stanje pripeljajo, ktero je bilo do lanskiga 15. Sušca. Ta stranka misli, de je Bog svobodo dal samo za-nje, de se oni smejo v kervi drugih siromaških ljudi širiti, in delati, kar se jim zljubi. Ti stranki se mora Stadion s vso močjo zoperstavljati. Teh se varite tudi vi Serblji. Dobro odprite oči in ne verjamite zvitim obrekavcam. —

Galicia in Vladimiria.

5. t. m. zvečer je šlo 3000 in 6. popoldne 14000 Rusov skozi Krakov od kterih ste bili dve tretjini pešcov in ena konjikov in so se podali proti Biali. V Erdelj jih pride 60000.

Poljski vojskovodji Madjarov razposiljajo razglase po Galicii na Poljake in Rusine, de naj se vzdignejo zoper Nemce in cesarja in naj z Madjari potegnejo. Rusinski glavni zbor v Lvovu Rusinam leto odsvetva in jih svari.

Ogerska dežela.

Baron Velden je armadi prihod cesarja kot narvikšiga vojskovodja napovedal. —

Iz ogersko-moravske meje se zve, de so se Madjari čez reko Vag zopet nazaj v Zilin podali. —

Slovaški brambovci pod vodstvom Bloudka so se vmaknili v Silezijo; niso bili iz Eperiesia pregnani, ampak nekaj jih je prisililo pomanjkanje dnarjev, nekaj pa potreba, doma pelje obdelati; 350 se jih je pridružilo redovni vojašnji. Slovaške prebivavce Sároške županije ti dobrovoljei zlo hvalijo; ne pa tako Nemce v Cipsi, ktere za izdajavce kralja razglasujejo. (M. N.)

Madjari so bili priderli v mesto Seređ, ali cesarski so jih zopet pregnali.

V Rabu in Hohstrasu so Madjari. Glavni stan generala Veldena je v Prespurku. Edenburg imajo še naši vojaki v oblasti.

Ptuje dežele.

Na Nemškim se še vedno čez in čez draži in podpihuje zavoljo Frankobrodske ustave. V Draždanih, kjer je več dni po ulicah boj bil, so saksonski in pruski vojaki mende ljudstvo premagali. Kralj je v Königsteinu. Tudi Fuster se je, kakor Lloyd pravi, pri tem boju vdeležil. —

Laska. Francozi gredo proti Rimu, Rimljani pa so sklenili se braniti, delajo barikade in vterdujejo mesto. Francozki general Udinó je povedal, de je prišel Papežu zopet vladarske pravice dati, ker to keršanstvo tirja, zakaj papež bi svoboden in neodvisen ne bil, ako bi bil kaki svetovni vladarski oblasti podveržen.

Nepolitiški del.

Slovensko slovstvo.

Popisano 1846.

(Konec.)

Tukaj se morejo imenovati še sledeči slovenski pisatelji: g. M. Ahacel, g. Prošt Albrecht, g. Bohinc, g. Burger, g. Ciegler, g. Dolinar, g. Globočnik, g. Placidus Javornik, g. Kastelic, g. Klančnik, g. Juri Kobe, g. Kosmač, g. Linhart, g. Malavašič, g. Fr. Pirc, g. Potočnik, g. Prešern, g. Škerbine, g. Salokar, g. Smole, g. Stanic, g. (Stanik), g. Stojan, g. Švab, g. Veriti in tako dalje. — Gospod Kvas, (Quas) je javni učitelj slovensčine v Gradcu; g. Metelko v Ljublani; hvaležno se mora tudi spomniti g. Debevc, bivši verozakonski učitelj v Ljublani, kateri je leta 1790 začel brez vsega plačila blagomiselnost bogoslovcev slovensčino razlagati, pa zavoljo Francoske vojske je to koristno podučevanje henjalo. V Celovcu je g. Slomšek, tedaj spiritual v duhovščini od l. 1838 tudi dobrovoljno bogoslovec v materinskem jeziku podučeval, in ne more se reči, ali je našemu narodu več koristil s tem zlahtnim perzadevanjem, ali s svojimi izdanimi slovenskimi bukvicami. Po njegovim izgledu sta ravno to delala njegova naslednika v duhovščini g. Dohar Wiery, sdaj viši ogleda šol Labudske škofije, in sedajni spiritual g. M. Pikel. Očitno se vidi kako Bog njih zlahten trud blagoslovi. Hvala jim, hvala preserčna!

Podpiratelev našega slovstva v tem času ni bilo, zvnaj gospoda — zlahtnega po sercu in rodu — barona Šiga Cojza v Krajaski. On je podpiral slovensčino s besedo in s svojim premoženjem, on je isprosil s g. J. Kopitarjem slovensko stolico za Ljublano, on je zbral naj večji in naj važnejši knjižnico slovensko v celi Slovenii, on je podpiral, zastopoval in branil slovensčino tedaj, ki nismo imeli podpiratelev, za to ostane njegovo zlahtno ime — baron Šiga Cojz — nepozableno, dokler bode Slovincov kaj, kateri svoj jezik in svoj narod ljubijo. Njegova bogata knjižnica je sada s javno ljublansko sjedinjena. V tem predelu našega slovstva se je slovensko tiskalo: v Ljublani, v Celovcu, v Gradcu, v Gorici, v Vidmu (Udine), v Terstu, v Hali na Nemškem in v Bratislavu (sv. pismo od Kuzniča), v Zagrebu in Dunaju. Posebno smo obogateli s molitvenimi in pobožnimi bukvicami in s slovniciami; tudi si priskerbeli nekaj jih za kratek čas, postavim: pesnice, pravice pripovedi in tako dalje. Pa glede na slavjansko vzajemnost in bratersko ljubezen (sloga) smo šli, ako prisposodbiš to vreme s prvim, po rakovo, to je rituisko. Trubar in njegovi sodelavci so spisovali in izdajali bukvi ne samo v narečju slovenskim, temu tudi v horvatskim in serbskim; oni so tiskali bukvi za Slovence in Horvate s pismeni latinskimi, za Dalmatince in Horvate s glagolitskimi, za Serblje s cirilskimi. To je zlahtna vzajemnost! Slovenci tega časa so pa večji del samo na govor svojega kraja pazili, pisali brez vzajemnosti, — kaj bi človek govoril, še sami Slovenci so se nebratersko brez vse potrebe v pravopisu na čvetero razdelili, kar popred nikoli ni bilo. Jedni pisatelji so pisali po starim v bohoričici, drugi s novo izmišljenimi pismeni Dainkovimi, tretji s Metelkovimi, in četrti, to je Slovenci v zapadni Ugerski, so pisali v nekim pravopisu, kateri je bil nekako ugerskimu podoben; sloga, to je krotke medjusebne ljubezni je pogosto manjkalo, in kakor se potle rado zgodi, je napeljeval vsaki vodo na svoj mlin, pojedine besedice in še pojedine pismena so dale priložnosti za hud prepir. Slovstvu je to naravno močno škodovalo, kakor prikarjanje in jeza vsaki dobri stvari le škoduje. Mesto, da bi bili složno koristne bukvi spisovali, je vsaki samo svoje terdil, ne mareč, kaj je slovensčini potreba, pogosto se je zgodilo, da je jedan to poderl, kar je drugi izzidal. Bilo jih je pa tudi mnogo — jaz bi jih lahko s imenami imenoval — zlahtno mislecih mož, ktere je ta nesreča v serce bolela, kateri so kratko in na tihim, nepustivši se v malopriden in prazen prepir, za slovstvo skerbili. Njim se imamo zahvaliti, da se je z našim slovstvom na polje obrnilo.

Jeden ismed naj imetnejših dnov v našim slovstvu je sreda po kresu to je 5. velk. travna l. 1843, z njim se začne novo vreme za slovensčino. Tega dne se je razposlal prvi list, kmetijskih in rokodelskih novic, ktere izdaja c. k. kmetijska družba v Krajaski; vrednik je g. Doktor Janez Bleiweis; na svetlo

pridejo vsakega tedna na dveh četertnih listih (ein halber Bogen) v Ljublani in veljajo s pošiljanjem po pošti v zavitku celo leto samo 2. gl. 30 kr. srebra. V drugih narodih, kateri že cveteče in bogato slovstvo imajo, ni to nič tako važnega, ako se kak list ali časopis iz novega vstanovi, ali ako spet prestane izdajati se. Vse drugači to pri Slovencih. Po Novicah je slovstvo iz novega oživel. Tega se se le tedaj prav prepričaš, ako pomisliš, kaka je popred s slovensčino bila. J. Kopitar to jasno in kratko pove v svoji slovnici na strani 109, kjer piše: „Der Bauer schreibt nicht, der gebildete Slave ist Deutsch gebildet und ein Ueberläufer; Slawisches Sprachstudium ist daher nur Sache irgend eines seltenen Dilletanten, der seine Landsleute beinahe um Nachsicht bitten muss für diese seine Passion! — To pravi Kopitar. Taka je resnično tudi bila. Po Novicah so se Slovenci, kakor bi rekel izdramili iz spanja; ljubezen do svojga materinskega jezika in naroda se je v domorodnih sercih vnela, vsi naši ljubitelji slavjanstva, pisatelji in bravci so se okolo Novic zverstili. Pisateljev s imenami tukaj imenovati ni potreba, so iz Novic znani; naročnikov šteje naš list blizo 2000. Kjer bodi se je prijel kdo pera in je kak zastavek spisal, in kar bodi se je bralo lepega in koristnega za naše proste ljudi, pa tudi za izobražene Slovence. Brez ukaza, brez vsega silovanja in brez šol se je upeljal složni pravopis v Slovenii, ljubeznivejši se jeden s drugim obhodi, na prepir in prikarjanje merzimo, sdaj že ne sme vsaki prepiravec, kakor bodi očitno pred nami v Novicah se prepirati, razsajati in nemir napravlati; zdaj le za svornostjo (Eintracht) in za vzajemnostjo strežemo. To se imamo zahvaliti g. vredniku in vsim tistim, ki za Novice pišejo. Ako na tri poslednje leta se ozremo, moremo se s vso pravico veseliti in s tem se ponositi, kar smo v izobraženju in v slovstvu napredovali. Mi smo, sicer, to se ve, še le perve stopinje storili, pa ravno te so naj težji in naj važnejši, kakor latinski pregovor pravi: Omne initium ardet; to je: vsaki začetek težek.

Matija Majer.

Knjiga splošnih deržavljanskih postav.

§. 314.

Posest pravic kakor tudi telesnih reči se doseže ali neposredama, če se poprimejo prosto ležeče pravice ino reči; ali posredama če se poprime pravica ali reč, ki drugimu tiče.

§. 315.

Z neposrednim ino s posrednim samolastnim poprijetjem posesti se le toliko v posest dobi, kolikor se je bilo zares poprijelo, nastopilo, rabilo, zaznamvalo ali shranilo; pri posrednim, če nam imetnik v svojim ali v imenu družiga pravico ali reč prepusti, se zadobi vse kar je predni imetnik imel ino po različnih znamenjih prepustil brez da bi bilo treba vsaciga dela celotine posebno prevzeti.

§. 316.

Posest reči se imenuje postavna, če se na veljavno ime opera, to je na pravno podstavo, ki je za pridobitvo pripravna. V nasprotnim primerleju se imenuje nepostavna.

§. 317.

Pri prosto ležečih rečeh izvira ime iz prirojene svobode k djanju, s katerim se pravice drugih ne žalijo; pri drugih v volji predniga posestnika, ali v razsodbi sodnika, ali zadnič v postavi, z katerimi se komu pravica k posesti dodeli.

§. 318.

Imetnik, ki ima kako reč ne v svojim ampak v imenu drugiga, še nema nobene pravne podstave to reč v posest vzeti.

§. 319.

Imetnik reči nima pravice, podstavo svojiga brancenja lastnovoljno premenjati ino se s tem imena polastiti; tisti pa, ki je doslej reč v lastnim imenu pravno posestval, zamore posestno pravico drugimu prepustiti ino taisto naprej v njegovim imenu imeti.

§. 320.

Z veljavnim imenami se zadobi le pravica k posesti reči, ne pa posest samo. Kdor ima le pravico k posesti, se ne sme v primerleju odreke samolastno v posest djati; on jo mora od redniga sodnika z predlago svojiga imena po pravdi terjati.

§. 321.

Kjer so tako rečene deželne, mestne ali zemljiške bukve, ali drugi take javni upisniki vpeljani, se zadobi pravna posest stvarne pravice do nepremakljive reči le z rednim zapisanjem v te javne bukve.

§. 322.

Če je premakljiva reč več osebam zaporedama izročena bila; gre posestna pravica tisti, katera jo ima v svoji moči. Ako je pa reč nepremakljiva, ino če so javne bukve vpeljane, tiče posestna pravica izločno tistimu ki je kot nje posestnik zapisan.

§. 323.

Posestnik reči ima za-se pravno predumljenje veljavniga imena; on se ne more tedaj k napovedanju taistiga siliti.

§. 324.

Kti napovedi se tudi takrat ne more siliti, če kdo terdi, de se posest nasprotnika z drugimi pravnimi predumljenji p. z prostostjo vlastine zjediniti ne da. V takih primerlejih mora terdijoči nasprotnik pred rednim sodnikom tožiti, ino svojo dozdevno močnejši pravico dokazati. V dvombi gre posestniku prednost.

Komarno.

V sedajni Ogerski vojski, ko je Komarno mesto imenitno postalo, upamo bravcam vstretiči, ako jim natanjcnisi izvestovanje od njega podamo.

Komarno (madj. Komárom, lat. Comara, Crumenum, nem. Komorn) leži na izhodnim konci otoka Čakoleza (Schütt), kjer Vag v Donavo teče. Stoji mende na mestu stariga Bregendum, kteriga že Ptolomeus omeni, potem se pa imenuje kral Matija Korvin kot ustanovnik Komarna, kteriga sta Ferdinand I. in Leopold I. znamenito razširila. Staro mesto je tesno in neprijetno, šteje 1770 hiš in v l. 1843. 18.400 prebivavcov, iz polovice katolikov. Ima katolški in reformatiški gimnazij, 5 katolških in 2 protestantske cerkve, očitno knjižnico Bulčansko, poglavno učilnico, mnogo velikih zalog in naprav, kasarne in imenitno kupčijo po Donavi; posebne stavbe so: cerkev sv. Andreja, svetovavnica, grad novi in stari. Terdnjavno zidovje se pristeva narvočnejšim v avstrijskim cesarstvu in se znaide na izhodni strani mesta pri vtoku Vaga v Donavo. Obdani so zidovi z globokimi prikopmi in imajo daleč raztegnjene bastije in nasipe; zraven so na obeh straneh reke visoke gradbe postavljene. Terdnjava je terpela l. 1783 z potresam zemlje veliko škodo (od kteriga je večkrat zadeta, kot l. 1822 in 1841), ktera je pa l. 1805 zopet popravljena bila. Iz kamna zrezana podoba device, ki v eni roki vence drži, z drugo pa figo moli, stoji na gradu proti polnočni strani, v znamenje, de ni bilo Komarno nikoli od sovražnika dobljeno.

(M. N.)

Nova knjiga.

Od „Srpskih narodnih posloviceh“ nastampano je več dvadeset tabakah, ali če ih biti još oko pet, i tako će knjiga biti mnogo večja nego što je u oglasu kazano, ali ciena za predbrojitelje ostaje ona ista, t. j. jedan forint u srebru ili tri evancike.

Sa ovom knjigom iziči će još jedna, koja se zove: „V. S. K. kvečiči za jezik, istoriu i običaje Srba sv. tri zakona.“ U ovoj knjizi bit će: 1. Srbi svi i svuda; 2. Boka Katorska; 3. Risanski običaji: a) ženitba, b) pokajnice (naricanje za martvima); 4. Srpske zdravice (kako se napija); 5. „Diela Dimitria Davidoviča“ (kritika žitja Davidovičeva i Karagjorgjeva). Osim ovieh članakah bit će u početku narisan Risnjanin u stajačemu odielu. U ovoj knjizici biti će oko deset štampanieh tabakah (u velikoj osmini kao što su narodne pjesme novoga izdanja i ove poslovice, samo s malo manjim slovima) i ciena joj je četardeset krajearah u srebru ili dvie evancike.

Obadvie će ove knjige biti gotove u ovome mesecu i zajedno će se razaslati predbrojnicima. Ako bi ko imao jošte predbrojnikah do sad skupljenieh, ili bi se ko na novo našao, da želi ove knjige odmah imati i da mu se ime u njima nastampa, neka se postara što prije da bi mi se imena poslala, a novci će mi se poslati kad se knjige prime.

U Beču 5. travnja 1849.

Vuk. Stif. Karadžić.